

17.6.2026

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi lääkkeiden velvoitevarastoinnista annetun lain muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa laiksi lääkkeiden velvoitevarastoinnista annetun lain muuttamisesta sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi lääkkeiden velvoitevarastoinnista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta. Hallituksen esityksessä ehdotetaan ajantasaistettavan lääkeryhmät, joita varastointivelvoite koskee. Ehdotuksen mukaan Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus voisi hakemuksesta myöntää luvan alittaa varastointivelvoite niissä tilanteissa, joissa velvoitteen alaisen hyödykkeen kulutus varastointivelvollisen osalta erittäin merkittävästä vähenee. Muutokset ovat tulossa voimaan vuoden 2027 alusta.

Valtiovarainministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö pitää lääkkeiden saatavuuden ja huoltovarmuuden turvaamista tärkeänä tavoitteena. Esitysluonnoksessa ehdotetaan muutoksia, joilla velvoitevarastointijärjestelmää ajantasaistettaisiin. Ministeriö kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että esitysluonnoksen vaikutukset erityisesti hyvinvointialueille jäävät vielä epäselviksi. Esityksessä ehdotetaan merkittäviä muutoksia siihen, kuka on jatkossa lääkkeiden varastointivelvollinen ja todetaan, että muutoksen tosiasiallista vaikutusta vähentää se, että hyvinvointialueet ovat jo huolehtineet lääkkeiden velvoitevarastoinnista. Vaikka sote-uudistuksen jälkeen hyvinvointialueet ovatkin huolehtineet lääkkeiden velvoitevarastoinnista, esityksen vaikutukset hyvinvointialueiden viranhaltijoiden toimiin ja hyvinvointialueiden talouteen tulisi esityksessä kuitenkin tarkemmalla tasolla kuvata.

Esityksen vaikutusarvioissa jää vielä paikoitellen epäselväksi onko kyseessä enemmänkin nk. lakitekkinen muutos, jossa vain velvoitevarastointilain viittaukset kuntaan ja kuntayhtymään muutetaan viittauksiksi hyvinvointialueeseen, Helsingin kaupunkiin ja HUS yhtymään, vai onko kyseessä myös kokonaan uusia tehtäviä. Valtiovarainministeriö pitää myös perusteltuna, että esityksessä kuvattaisiin aiheutuuko lääkkeiden velvoitevarastoinnista hyvinvointialueiden valmiuteen ja varautumiseen sellaisia uusia velvoitteita, jotka edellyttäisivät kokonaan uudenlaisia toimia nykyainsäädäntöön verrattuna.

Myös taloudellisia vaikutuksia koskevat arviot ovat vielä puutteellisia ja niitä tulee täydentää. Luonnoksessa todetaan yleisellä tasolla, että esityksellä on taloudellisia vaikutuksia julkiselle taloudelle, mutta vaikutuksia ei ole eritelty eikä määrällisesti arvioitu. Luonnoksesta puuttuu arvio velvoitevarastoinnin laajennuksen vaikutuksista hyvinvointialueiden ja valtion taloudelle sekä siitä, mikä on vaikutuksen suhde hyvinvointialueiden rahoituslain (617/2021) 9 §:ään.

Hyvinvointialueiden näkökulmasta arvioitavia kustannuksia ovat ainakin lääkkeiden velvoitevarastojen arvon kasvattamiseen liittyvä hankintameno ja suuremmasta lääkevarastoinnista aiheutuva hävikin kasvu. Myös mahdollinen tarve lisätä varastotiloja tai muutoin kasvattaa varastointikapasiteettia tai lääkevarastojen määrää, voi aiheuttaa mm. käsitteilyyn, hallinnointiin ja logistiikkaan liittyviä kustannuksia. Esitystä tuleekin täydentää hyvinvointialuekohtaisilla tai vähintään koko Suomen tasoisella kustannusvaikutusten arvioinnilla.

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan velvoitevarastoinnin kasvattaminen on hyvinvointialueiden rahoituslain 9 §:n mukainen tehtävälaajennus, josta aiheutuvat kustannukset tulee kompensoida hyvinvointialueille ottamalla ne huomioon porrastetusti siirtymäaikasäännöksen mukaisesti. Taloudellisten vaikutusten arviossa tulisi huomioida velvoitevarastoinnin laajennuksen lisäksi mahdolliset kustannuksia vähentävät tekijät.

Valtiovarainministeriö kiinnittää edelleen huomiota siihen, että luonnoksesta puuttuu kokonaan luku suhteesta talousarvioesitykseen, vaikka esityksellä todetaan olevan valtiontaloudellisia vaikutuksia. Esityksessä tuleekin kuvata erikseen, missä laajuudessa muutokset edellyttävät valtion talousarviossa lisämäärärahaa, mille momenteille tai hallinnonaloille kustannukset kohdistuvat, miten kustannukset ajoittuvat eri vuosille ja millä tavalla ne on tarkoitus kattaa. Velvoitevarastointilain ja -asetuksen uudistamisesta on linjattu hallitusohjelmassa, mutta uudistamiseen ei ole osoitettu lisärahoitusta julkisen talouden suunnitelmassa. Uudistus tulee näin ollen lähtökohtaisesti toteuttaa kustannusneutraalisti siten, että hyvinvointialueille kohdistuvat kustannukset katetaan muilla lainsäädännön muutoksista hyvinvointialueille kohdistuvilla säästöillä tai muilla sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan säästöillä.

Valtiosihteeri

kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö,

budjettipäällikkö

Mika Niemelä

VN/33004/2025-VM-11

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: